

FACTS & FIGURES

Trends in deelname aan het verenigingsleven en opleidingsverschillen hierin Jessy Siongers - 2017

Inleiding

Het verenigingsleven kent een lange traditie in Vlaanderen maar veranderde grondig over de jaren. Allerhande maatschappelijke ontwikkelingen (bv. de stijgende scholarisatiegraad van de bevolking, de sterke secularisering, het groeiende vertoog voor meer authenticiteit en zelfontplooiing, ...) maakten dat het traditionele verenigingsleven niet langer in lijn was met de wensen van haar publiek. Dit leidde tot andersoortige organisaties maar tevens tot de heroriëntering van en vernieuwing binnen het 'traditionele' landschap. De detraditionalisering van de samenleving (vnl. ontkerkelijking en het kwijnen van de grote ideologieën) leidde tot een ontzuiling van het verenigingsleven. Deze ging gepaard met het ontstaan van nieuwe sociale bewegingen, vaak organisaties die zich oriënteerden op specifieke issues en doelen (bv. milieuorganisaties, specifieke doelgroepverenigingen, mensenrechtenverenigingen, etc.). Dit alles heeft er tevens toe geleid dat Vlaanderen vandaag een enorm groot en divers aanbod aan verenigingen telt. Naast de meer traditionele verzuilde verenigingen, doken steeds meer organisaties op die hetzij zich richten op zeer specifieke issues, hetzij op specifieke doelgroepen. Daarnaast werd tevens het educatieve aanbod zeer sterk uitgebreid. In het kader van levenslang leren vonden allerlei educatieve verenigingen hun weg naar het Vlaamse publiek.

Ondanks deze verscheidenheid aan verenigingen, wordt vaak gesteld dat het verenigingsleven vandaag onder druk zou staan en de Vlaming zich minder actief zou engageren in het verenigingsleven. In deze Facts & Figures schetsen we op basis van bestaande gegevens een evolutie van de participatie aan het verenigingsleven in Vlaanderen. We maken daarvoor gebruik van twee reeksen van data:

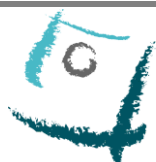
- De drie waves van de participatiesurvey (2003-2004, 2009, 2014)
- De metingen van de SCV-survey vanaf 2001 tot en met 2015

We schetsen daarbij eerst de algemene trends in deelname en onderzoeken vervolgens onderwijsverschillen in participatie.

Actieve deelname aan het verenigingsleven

Bekijken we de actieve deelname in zijn totaliteit dan blijkt deze vrij stabiel te blijven over de tijd, zeker wanneer we naar de cijfers op basis van de SCV-survey voor de periode 2001 tot en met 2015 kijken. De regelmatig weerkerende stelling dat de deelname aan het verenigingsleven zou slinken, kunnen we op basis van de beschikbare cijfers zeker niet bevestigen. Op basis van de twee meetinstrumenten (participatiesurvey en SCV-survey) kunnen we stellen dat de voorbije 15 jaar ongeveer een op de twee Vlamingen actief deelneemt aan het verenigingsleven.

Wel, stellen we vast dat de cijfers op basis van de participatiesurvey voor elk surveyjaar hoger liggen dan deze in de SCV-survey; in 2009 gaat het zelfs om een verschil van 9 procentpunten. Dit grote verschil in 2009 is voor een belangrijk deel toe te schrijven aan de dip die in de SCV-survey op het vlak

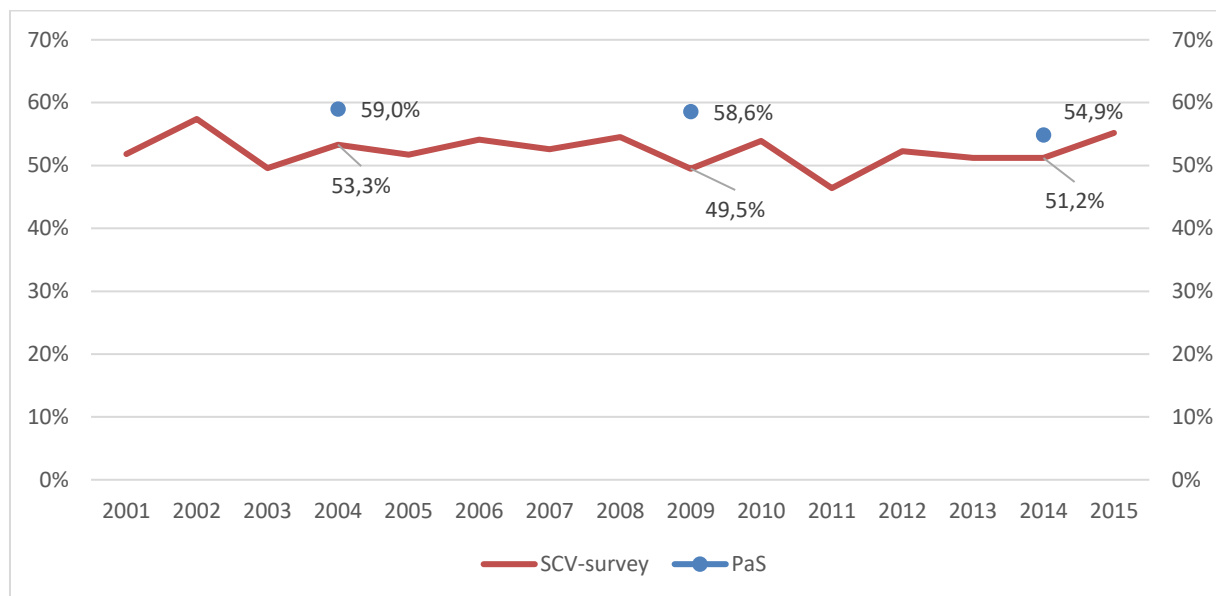

FACTS & FIGURES

Trends in deelname aan het verenigingsleven en opleidingsverschillen hierin Jessy Siongers - 2017

van sportverenigingen valt waar te nemen in 2009 en welke zich niet voordoet in de participatiesurvey. In de twee andere jaren van afname gaat het om een relatief klein verschil van om en bij de 5% wat wellicht ook deels is toe te schrijven aan (kleine) verschillen in de vraagverwoordingen.

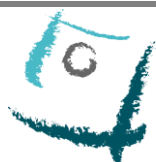
Figuur 1. Actieve deelname aan het verenigingsleven

Bronnen: SCV-surveys 2001-2015 (n=22.057); PaS 2003 – 2014 (n=9.627)

Ondanks het gegeven dat de deelname over de jaren heen stabiel oogt, stellen we wel vast dat het percentage actieve deelnemers aan het verenigingsleven in de participatiesurvey van 2014 significant lager ligt dan in de twee voorgaande waves van de participatiesurvey (55% in 2014 versus 59% in 2009 en 2004). Het is vooralsnog te voorbarig om te gewagen van een dalende trend. Deze vaststelling nodigt wel uit om verder te kijken naar specifieke verenigingsvormen.

Zowel in de Participatiesurveys als in de SCV-surveys wordt deze algemene indicator berekend op basis van zeer gedetailleerde cijfers over deelname aan verschillende soorten van verenigingen. In tabel 1 geven we de participatiecijfers aan de onderscheiden soorten verenigingen in de participatiesurvey weer voor de drie meetmomenten. Een aantal significante stijgingen en dalingen doen zich voor over de drie meetmomenten. In lijn met de algemene daling van participatie in 2014 moeten we vaststellen dat voor geen enkele van de verenigingsvormen de participatiegraad in 2014 hoger ligt dan in 2009. De actieve deelname aan wijk- en buurtcomité's kende wel een stijging in 2009 t.o.v. 2004, maar stagneerde in 2014. Voor verschillende verenigingsvormen vinden we een lagere participatiegraad in 2014 dan in 2009 en/of 2004. Bij heel wat verenigingssoorten lag de participatiegraad in 2004 ook significant hoger dan in 2009 en 2014. Dit is het geval voor verenigingen die anderen helpen, verenigingen voor gepensioneerden, vrouwenverenigingen, natuur- of dierenrechtenverenigingen, derde wereldorganisaties en mensenrechtenverenigingen, cultuurfondsen en erfgoedverenigingen. In

FACTS & FIGURES

Trends in deelname aan het verenigingsleven en opleidingsverschillen hierin

Jessy Siongers - 2017

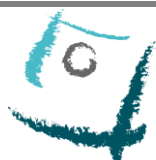
2009 wordt de lagere participatiegraad in deze organisaties nog gecompenseerd door de hogere participatiegraad aan verenigingen voor (amateur-)kunstbeoefening, wijk- of buurtcomité's, jongerenorganisaties en oudecomité's. In 2014 wordt dit echter niet gecompenseerd met een hogere deelname aan andere verenigingen. Hoewel de daling in diverse verenigingstypes wordt vastgesteld, valt wel op dat de daling zowel een aantal meer klassieke verenigingen omvat (bv. cultuurfondsen, politieke partijen) als een aantal nieuwe sociale bewegingen (bv. milieuverenigingen en mensenrechtenverenigingen) omvat.

Tabel 1. Actieve deelname aan het verenigingsleven naar verenigingssoort en meetmoment (Participatiesurvey)

	2004	2009	2014
Sportvereniging	27,0%	28,1%	27,3%
Hobbyclub of groep	6,8%	6,9%	8,2%
Vereniging voor (amateur-)kunstbeoefening	5,4%	8,3%	6,6%
Vereniging die gehandicapten, bejaarden, ... helpen	6,9%	5,3%	5,1%
Vereniging voor gepensioneerden	7,9%	5,7%	5,1%
Wijk- of buurtcomité	3,1%	5,8%	4,7%
Vrouwenvereniging	7,3%	4,9%	3,9%
Jongerenorganisatie	3,7%	4,9%	3,7%
Groepering verbonden aan plaatselijk café	3,7%	4,0%	3,3%
Religieuze of levensbeschouwelijke vereniging	2,4%	2,8%	2,8%
Natuur- of dierenrechtenvereniging	6,1%	2,9%	2,3%
Gemeentelijke cultuur-, sport- of jeugdraad	/	3,2%	1,9%
Oudercomité	2,1%	3,1%	1,9%
Derde wereldorganisatie en mensenrechtenvereniging	3,5%	2,2%	1,8%
Politieke partij	/	2,5%	1,8%
Specifieke doelgroepvereniging	1,4%	2,1%	1,7%
Cultuurfonds	3,7%	1,5%	1,4%
Erfgoedvereniging, heemkundige kring, gidsenkring, erfgoedzorg'	2,3%	1,0%	1,2%
Jeugdhuis, jeugdclub of speelpleinwerking	2,8%	3,2%	1,0%
Actief en/of bestuurslid van min. 1 vereniging	59,0%	58,6%	54,8%

Cijfers in vet wijzen op significante verschillen

Omwille van het beperkt aantal meetmomenten tot op heden voor de participatiesurvey, is het zinvol om evoluties in de participatiegraad ook op basis van de langere reeks van SCV-surveys te bekijken. We geven in tabel 2 het overzicht van alle verenigingen die op identieke manier werden bevraagd in de jaargangen 2001 t.e.m. 2015. Op basis van een logistische regressie werd nagegaan of er zich een significante stijging dan wel daling over de voorbije 15 jaar voorgedaan heeft. Voor de meeste verenigingen bleef de deelname stabiel in de periode van 2001 tot en met 2015. Voor vier organisaties werd een significante daling vastgesteld, met name voor verenigingen voor kunstbeoefening, vrouwenbewegingen, religieuze verenigingen en groeperingen verbonden aan een café. Voor slechts één type van vereniging werd een significante stijging in het aantal participanten vastgesteld, met name de sportverenigingen. Uitgezonderd voor de vrouwenbewegingen, blijkt de daling in deelname

FACTS & FIGURES

Trends in deelname aan het verenigingsleven en opleidingsverschillen hierin Jessy Siongers - 2017

aan sociale bewegingen dus niet in de meer uitgebreide cijfers tot uiting te komen. Voor de vrouwenbewegingen is de daling in participatiegraad over de jaren bovendien het sterkstⁱ. Al blijft de daling ook hier nog vrij beperkt en is de sterkte van het effect deels toe te schrijven aan de bijzonder hoge participatiegraad in 2009. Over het algemeen wijzen de cijfers dus veeleer op stabiliteit dan op daling van participatie.

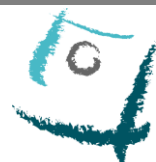
FACTS & FIGURES

Trends in deelname aan het verenigingsleven en opleidingsverschillen hierin

Jessy Siongers - 2017

Tabel 2. Deelname aan het verenigingsleven (2001-2015, SCV-survey)

	Δ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Jeugdbeweging, -vereniging of -club		4,2%	5,4%	2,4%	4,3%	4,0%	5,3%	3,1%	5,0%	3,5%	4,1%	3,6%	3,5%	2,8%	3,4%	4,1%
Milieu- of natuurvereniging		1,6%	1,5%	1,7%	1,4%	1,4%	1,6%	1,9%	2,0%	1,5%	2,3%	1,5%	2,2%	2,0%	2,4%	1,2%
Fanclub		0,6%	1,2%	0,4%	1,2%	1,1%	0,9%	1,0%	1,4%	0,6%	0,9%	1,4%	1,5%	1,1%	1,0%	0,9%
Vereniging die gehandicapten helpt		2,9%	4,3%	4,1%	4,5%	4,1%	4,7%	3,5%	4,3%	3,0%	3,6%	3,0%	3,6%	4,8%	3,0%	5,1%
Vereniging voor kunstbeoefening	↓	7,1%	6,6%	5,3%	5,4%	5,0%	5,6%	5,2%	7,6%	6,3%	5,4%	5,2%	4,7%	3,7%	4,7%	6,0%
Hobbyclub of groep		6,0%	7,2%	8,2%	6,6%	7,3%	7,8%	6,2%	7,9%	5,6%	6,7%	5,2%	6,4%	8,1%	6,3%	7,3%
Een vrouwenbeweging	↓	5,4%	5,7%	9,1%	4,1%	5,1%	5,9%	5,5%	5,6%	4,3%	5,4%	4,1%	4,0%	3,7%	3,6%	3,4%
Socioculturele vereniging		4,8%	4,3%	4,5%	3,6%	4,0%	4,6%	4,8%	5,1%	3,9%	4,6%	4,1%	4,2%	4,3%	3,8%	3,4%
Sportvereniging of -club	↑	21,9%	22,0%	20,5%	22,7%	22,8%	25,2%	24,0%	24,6%	19,5%	23,6%	22,3%	23,5%	23,0%	23,0%	25,8%
Politieke vereniging of partij		2,6%	1,6%	1,5%	2,5%	1,6%	2,1%	1,5%	2,1%	1,8%	2,2%	1,4%	2,1%	2,2%	2,0%	1,8%
Religieuze of kerkelijke vereniging	↓	3,3%	3,3%	2,9%	2,9%	3,4%	2,5%	3,0%	3,1%	2,5%	3,2%	3,2%	3,9%	2,8%	2,5%	2,6%
Wijk- of buurtcomité		3,5%	3,5%	3,6%	3,9%	3,2%	5,0%	3,5%	4,4%	3,7%	4,0%	3,3%	4,3%	4,5%	3,4%	4,5%
Vereniging die ijvert voor vrede/ontwikkeling		1,0%	1,6%	1,2%	1,1%	1,5%	1,8%	0,9%	1,4%	1,0%	1,2%	1,3%	1,6%	1,7%	1,4%	1,1%
Vakbond of werkgeversorganisatie		4,3%	5,5%	6,1%	6,8%	5,0%	4,9%	5,7%	4,9%	5,8%	6,1%	4,0%	5,7%	6,0%	6,5%	6,2%
Gezinsvereniging		2,2%	2,2%	2,6%	2,5%	1,8%	2,4%	2,6%	2,6%	2,4%	2,7%	1,0%	2,4%	2,2%	2,4%	2,2%
Groepering verbonden aan plaatselijk café	↓	5,1%	3,9%	4,2%	4,7%	3,3%	3,8%	5,1%	3,8%	3,8%	4,2%	2,9%	4,3%	2,3%	2,4%	2,4%
Rode of Vlaams Kruis, brandweer, hulpdiensten		2,6%	2,6%	2,4%	2,0%	1,4%	1,6%	2,1%	2,0%	1,3%	2,2%	1,6%	1,3%	2,6%	2,3%	1,7%
Vereniging gepensioneerden		3,7%	4,5%	5,0%	4,1%	5,2%	5,2%	6,3%	5,0%	4,4%	5,7%	3,9%	4,5%	5,7%	4,3%	4,9%

FACTS & FIGURES

Trends in deelname en onderwijsongelijkheid in verenigingsleven

Jessy Siongers - 2017

Opleidingsverschillen

De sociale kloof inzake participatie werd reeds in tal van studies aangetoond. Een van de meest onderscheidende indicatoren daarbij is het opleidingsniveau; in zowat alle studies komt naar voren dat hogeschoolden meer en op een meer intensieve wijze deelnemen aan het verenigingsleven dan lager geschoolden (zie voor Vlaanderen bv. Elchardus, Huyse & Hooghe, 2001; Smits, 2004; Smits, 2010). Op basis van de participatiesurvey 2009 concludeerde Smits dat met uitzondering van de doelgroepgerichte verenigingen (deze omvatten ook de ouderenverenigingen, die meer lager opgeleiden tellen) de hoger opgeleiden in alle soorten verenigingen sterker vertegenwoordigd zijn dan de lager opgeleiden.

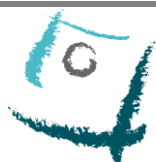
Internationaal vergelijkend onderzoek van Van de Werfhorst (2007) geeft bovendien aan dat de onderwijskloof inzake deelname aan het verenigingsleven sterker is in landen met een meer gedifferentieerd onderwijssysteem. Op basis van de European Social Survey toont Van de Werfhorst aan dat in landen als Denemarken, Noorwegen en Zweden, die een nauwelijks differentiërend onderwijssysteem kennen, meer mensen lid zijn van verenigingen dan in landen die een extern differentiërend onderwijssysteem kennen zoals Duitsland en België.

In Vlaanderen heeft men het voorbije decennium echter van de sociale ongelijkheid in de deelname aan het verenigingsleven een van de beleidsspeerpunten gemaakt. Heel wat beleidsinitiatieven werden genomen om de sociale kloof inzake sociale participatie weg te werken. En ook de sector zette alles in het werk om de ongelijkheid tegen te gaan. Daarbij werd weliswaar in eerste instantie gefocust op financiële maatregelen en minder op het wegwerken van culturele drempels gelinkt aan onderwijsverschillen. In de volgende paragraaf gaan we daarom na of de onderwijskloof inzake deelname aan het verenigingsleven de voorbije 15 jaar is afgenomen.

Beschrijving van de opleidingsverschillen

We bekijken dit opnieuw eerst op basis van beschrijvende gegevens voor zowel de participatiesurvey als de SCV-survey. Nadien bekijken we dit aan de hand van logistische regressies waarin we ook leeftijd en geslacht mee in rekening brengen.

In figuur 3 bekijken we de algemene cijfers voor actieve deelname aan het verenigingsleven voor de drie meetmomenten naargelang het opleidingsniveau. De uiterst rechts weergegeven groep in figuur 3 betreft personen die hun opleiding nog niet voltooid hebben; het gaat daarbij dus vooral om jongeren die over het algemeen ook hoger opgeleid zullen zijn dan de andere leeftijdsgroepen. Daarom – en ook wel omdat jongere leeftijdsgroepen sterker participeren – leunt hun participatiegraad sterk aan bij de andere leeftijdsgroepen. Onze interesse gaat hier echter vooral naar de vier andere groepen. Allereerst stellen we, conform de verwachtingen op basis van ander onderzoek, vast dat naarmate het opleidingsniveau stijgt, ook de actieve deelname aan het verenigingsleven stijgt en dit voor elk van de

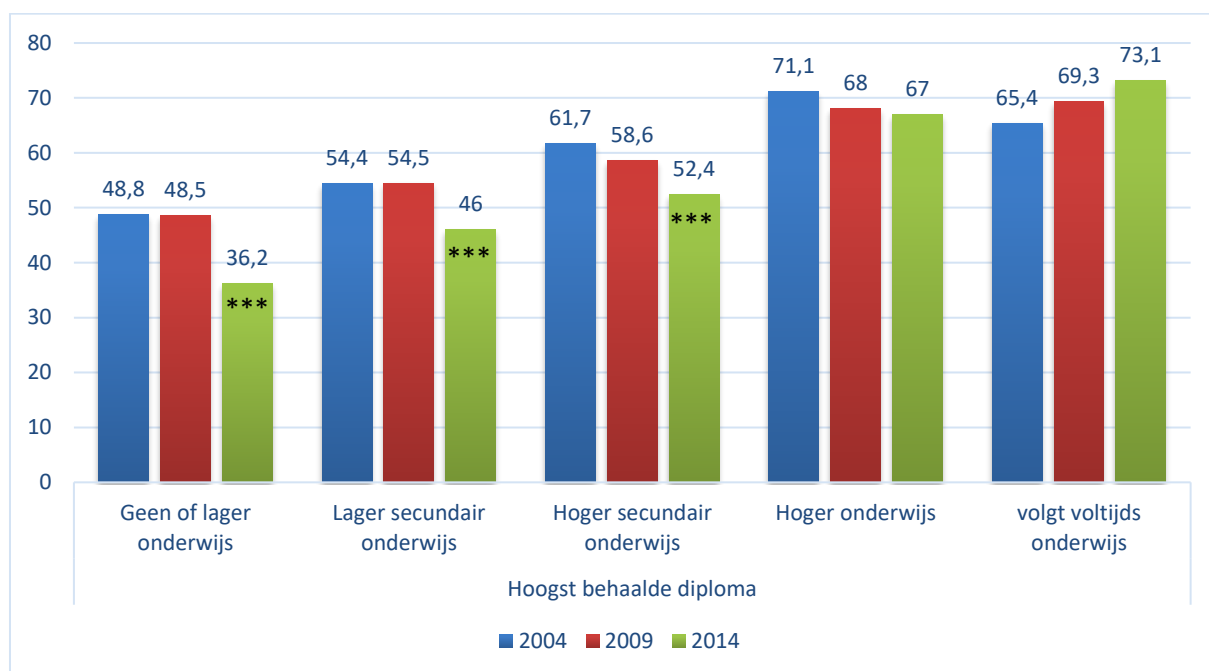
FACTS & FIGURES

Trends in deelname en onderwijsongelijkheid in verenigingsleven

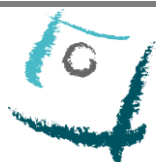
Jessy Siongers - 2017

vier meetmomenten. Opvallend is evenwel dat de participatiegraad van hoger opgeleiden en studenten stabiel blijft over de jaren (en bij de studenten zelfs licht maar net niet significant stijgt), terwijl bij de lager opgeleide groepen de actieve deelname aan het verenigingsleven significant lager ligt in 2014 ten opzichte van de voorgaande twee meetmomenten.

Figuur 2: Lidmaatschap verenigingsleven naar opleidingsniveau (2004 - 2009 - 2014)

We bekeken tevens voor de SCV-survey de samenhang tussen actief lidmaatschap en opleidingsniveau. Aangezien op basis van de samengestelde dataset niet voor alle jaargangen kan achterhaald worden of de respondent nog studeert, beperken we hierbij de analyses tot respondenten tussen 25 en 85 jaar. Van 25-jarigen kunnen we immers aannemen dat de overgrote groep zijn/haar studies heeft afgerond. Ook in de SCV-survey stellen we een ongelijke deelname vast voor de vier onderscheiden opleidingsniveaus. Hier stellen we evenwel geen groeiende onderwijskloof vast. Op elk meetmoment stellen we vast dat de participatiegraad bij de hoogst opgeleiden ongeveer twee keer zo hoog ligt als bij de laagst opgeleiden, maar deze lijkt in figuur 4 licht af te nemen over de tijd. Niet omdat de laagst opgeleiden meer zijn gaan participeren, maar omdat de hoogst opgeleiden minder zijn gaan participeren.

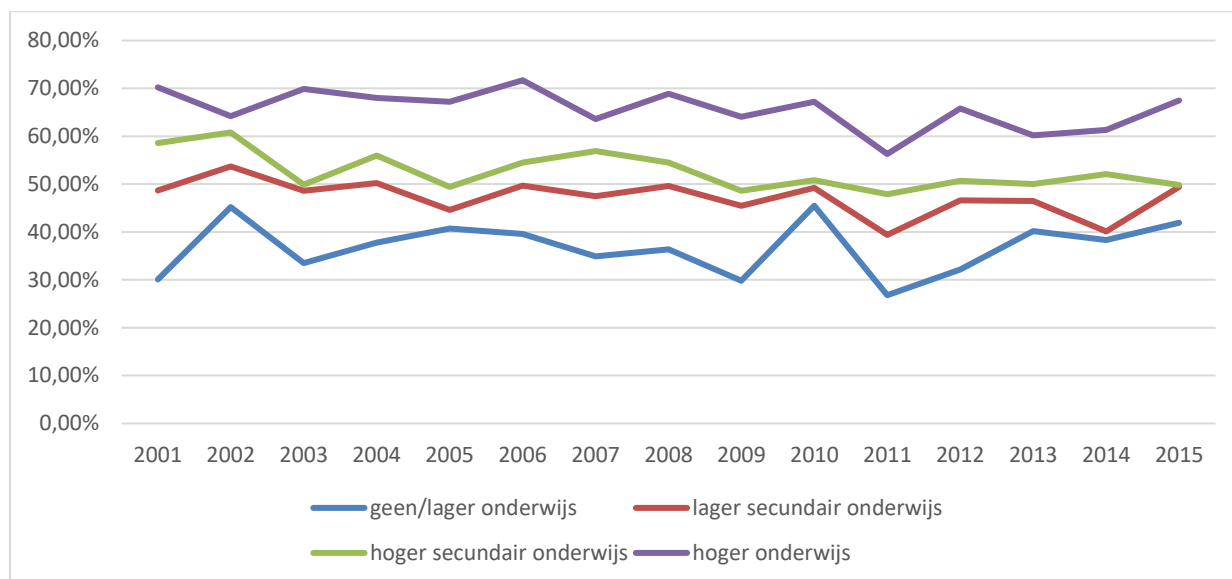

FACTS & FIGURES

Trends in deelname en onderwijsongelijkheid in verenigingsleven

Jessy Siongers - 2017

Figuur 3. Actief lidmaatschap verenigingen (25- tot 85-jarigen)

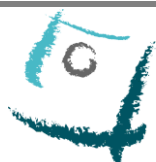

Significante dalingen bij: lager secundair onderwijs ($p=0,016$), hoger secundair onderwijs ($p=0,000$) en hoger onderwijs ($p=0,000$)

Multivariate analyses

De Vlaamse bevolking is het voorbije decennium evenwel ingrijpend veranderd op het vlak van scholingsniveau. Zo kon in 2001 21,1% van de Belgische bevolking op actieve leeftijd (15-64 jaar) een diploma hoger onderwijs voorleggen, in 2015 was dit al aangegroeid tot 29,5%. Omgekeerd is het aandeel lager geschoolden (secundair onderwijs niet voltooid) in de Belgische bevolking in diezelfde periode gedaald van 48,8% naar 35,2%ⁱⁱ. Deze verschuiving is het sterkst merkbaar bij de oudere leeftijdsgroepen. Om onderwijsverschillen correct te vergelijken, is het daarom aangewezen multivariate analyses uit te voeren waarin ook leeftijd wordt meegenomen. Ook gender nemen we mee in deze analyses omdat de stijgende scholarisatie bij vrouwen later heeft plaats gevonden. Dit maakt dat opleiding, geslacht en leeftijd sterk met elkaar verweven zijn. Omdat we bij de SCV-survey verder in de tijd kunnen teruggaan en over meerdere meetmomenten beschikken, maken we hierbij gebruik van de SCV-survey.

In tabel 3 geven we de resultaten weer van vier multivariate logistische regressie-analyses. Een eerste betreft analyses op het algemeen lidmaatschap, de drie andere betreffen meer specifieke verenigingsvormen. Ten eerste, een vereniging waarvan vaak wordt gedacht dat ze het best erin slaagt alle lagen van de bevolking aan te spreken en waarvan we hoger zagen dat de deelname hieraan gestegen is de voorbij 15 jaar: de sportverenigingen. En daarnaast twee types van verenigingen waarvan doorgaans wordt gesteld dat ze vooral een hoger opgeleid publiek aantrekken, met name nieuwe sociale bewegingen en verenigingen voor (amateur-)kunstenbeoefening. De nieuwe sociale

FACTS & FIGURES

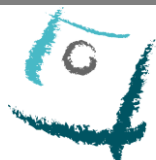
Trends in deelname en onderwijsongelijkheid in verenigingsleven Jessy Siongers - 2017

bewegingen omvatten hier de milieu- en natuurverenigingen, verenigingen die gehandicapten, bejaarden, kansarmen, ... helpen, vrouwenbewegingen en verenigingen die ijveren voor internationale vrede en ontwikkeling van de Derde Wereldlanden. Aangezien de analyses op grote aantallen zijn uitgevoerd, zijn heel wat verschillen statistisch significant, daarom is het ook belangrijk naar de kansverhoudingen of de odds-ratio's ($\text{Exp}(b)$)ⁱⁱⁱ te kijken.

Gecontroleerd voor leeftijd en geslacht, kunnen we in model 1 voor zowel de indicator voor algemeen lidmaatschap als voor de drie specifieke indicatoren vaststellen dat de onderwijskloof zeer groot is. De odds dat lager opgeleiden actief lid zijn van een vereniging is, rekening houdend met geslacht, leeftijd en surveyjaar, 2,63 keer kleiner ($1/0,380$) dan de odds dat hoger opgeleiden actief lid zijn. Voor deelname aan kunstorganisaties is het opleidingsverschil het grootst, voor sportverenigingen is de opleidingskloof inderdaad het kleinst maar ook nog aanzienlijk en verschilt de onderwijskloof weinig van deze bij de nieuwe sociale bewegingen .

Op basis van deze analyses stellen we bovendien vast dat ook de algemene deelname aan het verenigingsleven daalt over de jaren, al is de verschuiving wel niet zeer groot. Met elk surveyjaar is de odds op deelname 1,016 keer kleiner geworden dan het jaar voordien. Dit blijkt evenwel niet voor elke verenigingsvorm. Voor sportverenigingen blijkt er geen dalende trend te worden gevonden (gecontroleerd voor leeftijd, geslacht en opleiding blijkt de stijgende trend die we vonden in de beschrijvende cijfers evenwel niet meer op te gaan) .

In het tweede model bekijken we aan de hand van interactietermen of opleidingsverschillen over de jaren zijn veranderd. Geen enkele van de interactietermen blijkt evenwel significant. Dit betekent dat opleidingsverschillen zeer persistent zijn. Ze blijven onverminderd groot over de tijd en dit voor alle vier verenigingsvormen. De licht dalende trend in participatie bij de hoger opgeleiden in figuur 4 heeft bijgevolg vooral te maken met het gegeven dat we vandaag meer hoger opgeleiden bij de vrouwen (voornamelijk in de hogere leeftijdsgroepen) tellen.

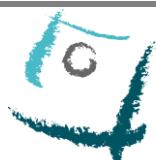
FACTS & FIGURES

Trends in deelname en onderwijsongelijkheid in verenigingsleven

Jessy Siongers - 2017

Tabel 3. Trends in actief lidmaatschap en opleidingsverschillen: multivariate logistische regressie-analyses (25-85 jarigen)

	Model 1		Model 2	
	Exp(B)	Sig.	Exp(B)	Sig.
Algemeen lidmaatschap (n=19.552)				
Leeftijd	1,001		1,001	
Geslacht	0,697	***	0,698	***
Surveyjaar	0,984	***	0,98	***
Opleiding (ref: opleiding hoger onderwijs)				
- Lager opgeleid (Secundair onderwijs niet voltooid)	0,380	***	0,350	***
- Secundair onderwijs	0,573	***	0,58	***
Onderwijs over tijd				
- Lager opgeleid*surveyjaar			1,012	
- Secundair onderwijs* surveyjaar			0,998	
Sportvereniging (n=19.543)				
Leeftijd	0,98	***	0,98	***
Geslacht	0,526	***	0,526	***
Surveyjaar	1,008	*	1,008	
Opleiding (ref: opleiding hoger onderwijs)				
- Lager opgeleid (Secundair onderwijs niet voltooid)	0,462	***	0,439	***
- Secundair onderwijs	0,662	***	0,684	***
Onderwijs over tijd				
- Lager opgeleid*surveyjaar			1,008	
- Secundair onderwijs* surveyjaar			0,996	
Nieuwe sociale bewegingen (n=19.552)				
Leeftijd	1,03	***	1,03	***
Geslacht	2,51	***	2,511	***
Surveyjaar	0,981	***	0,981	*
Opleiding (ref: opleiding hoger onderwijs)				
- Lager opgeleid (Secundair onderwijs niet voltooid)	0,446	***	0,437	***
- Secundair onderwijs	0,591	***	0,604	***
Onderwijs over tijd				
- Lager opgeleid*surveyjaar			1,003	
- Secundair onderwijs* surveyjaar			0,997	
Vereniging voor kunstbeoefening (n=19.541)				
Leeftijd	1,012	***	1,012	***
Geslacht	0,922		0,922	
Surveyjaar	0,970	***	0,973	**
Opleiding (ref: opleiding hoger onderwijs)				
- Lager opgeleid (Secundair onderwijs niet voltooid)	0,257	***	0,263	***
- Secundair onderwijs	0,468	***	0,498	***
Onderwijs over tijd				
- Lager opgeleid*surveyjaar			0,997	
- Secundair onderwijs* surveyjaar			0,991	

FACTS & FIGURES

Trends in deelname en onderwijsongelijkheid in verenigingsleven

Jessy Siongers - 2017

Referenties

Elchardus, M., Huyse, L. & Hooghe, M. (2001). *Het maatschappelijk middenveld in Vlaanderen. Een onderzoek naar de sociale constructie van democratisch burgerschap*. Brussel: VUBPress (253 blz.)

SMITS, W. (2004): *Maatschappelijke participatie van jongeren. Bewegen in de vrijetijds-, sociale en culturele ruimte. Eindverslag van het Programma Beleidsgericht Onderzoek 'Maatschappelijke participatie van jongeren'*. PBO99A/14/85 in opdracht van de Administratie Cultuur, Afdeling Jeugd en Sport van de Vlaamse Gemeenschap, Onderzoeksgroep TOR, Vakgroep Sociologie, Vrije Universiteit Brussel

Smits, W. (2011): Join the club – Een profiel van leden van verenigingen en vrijwilligers. In: J. Lievens & H. Waeye (eds.), *Participatie in Vlaanderen 2. Eerste analyses van de participatiesurvey 2009*, Leuven: Acco Academic: 83-119 .

Van de Werfhorst, H. G. & Mijs, J. J. B. (2007). *Onderwijsdifferentiatie en Ongelijkheid, Nederland in vergelijkend perspectief*. Amsterdam: Universiteit van Amsterdam.

ⁱ Exp(b)vrouwenbeweging= 0,964 (p=0,000); Exp(b)groepering verbonden aan een plaatselijke café= 0,966 (p=0,000); Exp(b)religieuze vereniging= 0,980 (p=0,020); Exp(b)vereniging voor kunstbeoefening= 0,984 (p=0,013); Exp(b)sportvereniging=1,013 (p=0,000). Zie eindnoot 3 voor interpretatie Exp(b) of odds ratio.

ⁱⁱ <https://statbel.fgov.be/nl/themas/werk-opleiding/opleidingen-en-onderwijs/onderwijsniveau#figures>. Het percentage hoger opgeleiden ligt in het Vlaams Gewest wel hoger dan in het Waals en het Brussels-Hoofdstedelijk Gewest.

ⁱⁱⁱ De 'odds' voor het optreden van een bepaalde gebeurtenis (bijvoorbeeld deelname aan het verenigingsleven) is de verhouding van de kans op het optreden van die gebeurtenis tot de kans op het niet-optreden daarvan. De odds ratio (Exp(b)) voor een bepaalde gebeurtenis is de verhouding van twee odds voor die gebeurtenis, bijvoorbeeld voor mannen ten opzichte van vrouwen, voor lager opgeleiden ten opzichte van hoger opgeleiden enzovoort. De kans dat vrouwen een bepaalde activiteit gedaan hebben ten opzichte van de kans dat ze dat niet gedaan hebben, is dan groter dan voor mannen (wanneer we deze als referentiecategorie nemen) als de odds ratio groter is dan 1 en kleiner als odds ratio kleiner is dan 1. Meer concreet, als het effect van vrouw zijn op een bepaalde participatievorm 1,5 bedraagt, kan dit geïnterpreteerd worden als dat de odds dat vrouwen participeren 1,5 keer groter is dan de odds dat mannen participeren. Als dezelfde effectcoëfficiënt 0,5 zou bedragen, betekent dit dat de odds dat vrouwen participeren 0,5 keer groter is dan de odds dat mannen participeren. Om effectcoëfficiënten kleiner dan 1 vlotter te kunnen interpreteren nemen we meestal de reciproque (1/x). In het laatste voorbeeld zouden we dan stellen dat de odds dat vrouwen participeren 2 keer kleiner is (= 1/2) dan de odds dat mannen participeren.

